

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος δωδέκατος Συνδρομὴ ἰτησια : Ἐν Ἀθήναις, φρ. 10, ἐν ταῖς ἰπαρχίαις φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἰτησιαί. — Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6 11 Ὀκτωβρίου 1881

Ἀναμνήσεις

ΤΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΒΙΟΥ ΤΟΥ ΑἴΝΕ

Συνίερα καὶ τέλος· ἴδι σελ. 621.

Γ'

Αἰ σπουδαί του.

Τῷ 1819 ἀπῆλθεν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Βόννης.

Ἐκτὸς τῶν ὑπὸ τοῦ πατρὸς του στελλομένων αὐτῷ χρημάτων, ὁ Ἑρρίκος ἐλάμβανε καὶ παρὰ τοῦ θείου του πεντακόσια τάλληρα κατ'ἔτος. Ἄλλὰ τὰ στελλόμενα αὐτῷ μάλιστα ἐπῆρκον εἰς τὰς χρεῖας του· οὐχὶ διότι ἠσώτευσεν εἰς ἡδονάς, ἢ εἰς πολυτέλειαν, ἀλλὰ διότι τὸ βαλάντιον αὐτοῦ ἦτον ἀνοικτὸν πρὸς τοὺς ἐταίρους του, οὐχὶ σπανίως ἀντλοῦντας ἀπ' αὐτοῦ. Ἄς προσθέσωμεν δὲ χάριν τῆς ἀληθείας, ὅτι ἐπεμελεῖτο μεγάλως τῆς ἀναβολῆς αὐτοῦ, καὶ ἐνδύετο μετ' ἄκρας καλαισθησίας.

Κατὰ τὸν τότε συρμόν ἔφερε περιχειρίδας ἐκ τριχάπτων κομποτάτας, ἀφ' ὧν ἐξήρχετο χεῖρ μικρά, ἐφάμιλλος πρὸς αὐτάς κατὰ τὴν λευκότητα. Εἶχε μέτριον τὸ ἀνάστημα, ἐπειδὴ δὲ δὲν εἶχε γένειον, γλυκύτης τις γυναικεία προσετίθετο εἰς τὴν εὐγένειαν τῶν χαρακτηριστικῶν του. Μακρὰ καστανὴ κόμη περιέβαλλε τὸ πρόσωπόν του ἐφ' οὗ, ὑπὸ τὸ τολμηρὸν τῶν ὀφρύων του τόξον, ἀπήστραπτον δύο γλαυκοὶ ὀφθαλμοί. Ἑλληνικὴν εἶχε τὴν ῥίνα, εὐρὺ τὸ στόμα καὶ πλατέα τὰ χεῖλη, ἐφ' ὧν συνήθως ἐπήνθει τὸ μειδίαμα τοῦ σαρκασμοῦ.

*
**

Ἐν Βόννῃ ὦν παρήγγειλεν ἱμάτιον ἐκ κυανοῦ βελούδου πρὸς ἀντικατάστασιν ἑτέρου, ἐκ μέλανος βελούδου, φθαρέντος, ὅπερ εἶχεν ὑποσχελῆ εἰς τὸν κουρέα του. Τὸ ἱμάτιον τοῦτο ἀνήρτα πάντοτε ὁ Ἑρρίκος εἰς τὸν ἀντιθάλαμον· ἀλλ' ὁ ῥάπτης ἐλθὼν πρωτὴν τινα νὰ παραδόσῃ τὴν παραγγελίαν, ἀνήρτησε τὸ καινοργὸς εἰς τὴν θέσιν τοῦ παλαιοῦ. Ὅτε δὲ βραδύτερον ἤλθεν ὁ κουρέυς, ὁ ποιητὴς τῷ εἶπε·

— Σήμερον εἰμ. πορεῖς νὰ λάβῃς τὸ φόρεμα ἅμα ἐξέληθης· εἰξούρεις τοῦ εἶνε.

Ὁ πανοῦργος Φίγαρος πῦχαρίστησεν ὅσον ἠδύνατο θερμότεατα, τὸν γενναῖον δωρητὴν, ὑπεκλήθη πρὸς αὐτὸν ταπεινότεατα, καὶ ἔλαβε τὸ ἐκ

κυανοῦ βελούδου ὠραῖον ἱμάτιον. Ἐκπλαγείς διότι δὲν εὗρισκεν αὐτὸ ὅτε ἠθέλησε νὰ τὸ φορέσῃ, ὁ Ἄϊνε ἠρέστη εἰπὼν·

— Ὁ κουρέυς εἶχε τύχην.

Καὶ χωρὶς ἄλλως νὰ μεριμνήσῃ περὶ αὐτοῦ ἐνεδύθη τὸ ἐκ μέλανος βελούδου παλαιόν.

Ἐκτοτε ἡ φράσις «ὁ κουρέυς εἶχε τύχην», ἔμεινεν ὡς παροιμία ἐν τῇ οἰκογενεῖα του, λεγομένη περὶ οἰουδήποτε ἐπιτυχάνοντος εὐνοίαν τινα ἧς δὲν ἦτον ἄξιος.

*
**

Ἡ νομολογία καὶ αἱ λίαν σοβαραὶ ἐν γένει μελέται ἀπῆρσαν τῷ ποιητῇ, ὅστις παραμελῶν πάντα τάλλα, ἐνησχολεῖτο μετὰ ζέσσεως εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν φιλολογίαν. Αἰ παραδόσεις τοῦ Ρούδολφ, τοῦ Χούλμαν καὶ πρὸ πάντων τοῦ Σλεγέλου οὐδέποτε ἴσως ἔσχον συντονώτερον καὶ τακτικώτερον ἀροατὴν.

*
**

Ἐν ταῖς ἐφημερίσι καὶ ὑπὸ ψευδώνυμον ἐδημοσιεύθησαν κατ' ἀρχὰς οἱ πρῶτοι αὐτοῦ στίχοι. Βραδύτερον δ' ἐποίησατο συλλογὴν αὐτῶν καὶ προσέτεινεν εἰς τὸν ἐν Λειψίᾳ ἐκδότην Βροχάου νὰ δημοσιεύσῃ αὐτήν, ἀλλ' οὗτος ἠρνήθη. Τὸ αὐτὸ δὲν εἶχε συμβῆ καὶ εἰς τὸν Γκαίτε ὅτε ἦτο νέος; Τοῦτο τὸν παρηγόρει.

Τῷ 1821, τέλος, ὁ βιβλιοπώλης Μάουερ ἀπεφάσισε νὰ δημοσιεύσῃ τὴν συλλογὴν. Εἰς δὲ τὸν ποιητὴν ὡς ἀμοιβὴν ἔδωκε μόνον τεσσαράκοντα ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου του.

Σπανίως βιβλίον ἠξιώθη τηλικαύτης ἐπιτυχίας καὶ ἐκίνησε θερμότερον τὸν ἐνθουσιασμόν τοῦ δημοσίου.

Εἶτα ἐδημοσιεύθη τὸ Buch der Lieder, ὅπερ μὴ γενόμενον ἐπίσης δεκτὸν πρὸς δημοσίευσιν ὑπὸ πολλῶν ἐκδοτῶν, ἠγοράσθη ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀμβούργῳ Κάμπε ἀντὶ χιλίων φράγκων.

Ἡ δημοσίευσις τῆς συλλογῆς ταύτης ἀπέβη ἐπωφελεστάτη εἰς τὸν Κάμπε. Ἐπὶ τοσοῦτον δ' εὐηρεστήθη ἐκ τῆς λαμπρᾶς ταύτης ἐπιχειρήσεως, ὥστε ἀπέκτησεν ἀκολούθως τὴν ἀποκλειστικὴν ἰδιοκτησίαν τῶν ἔργων τοῦ Ἑρρίκου Ἄϊνε. Ἄλλ' ἐφάνη ἥμισυα γενναϊόδωρος πρὸς τὸν ποιητὴν καὶ ἐπ' ἰδίᾳ μόνον ὠφελεία ἐξεμετάλλευσε τὸ χρυσοῦν μεταλλεῖον.

*
* *

Ὁ "Αἶνε ἐθαύμαζε τὸν Γκαίτε καθ' ὅλον δὲ τὸν βίον αὐτοῦ ἐτήρησε βαθὴν σεβασμὸν πρὸς τὸν ποιητὴν τοσοῦτων ἀριστουργημάτων· ἀλλ' ὁ γυναικίως ποιητὴς δὲν εἶδεν ἄνευ δυσαρρεσκείας τινὸς ἀνατέλλοντα τὸν νέον τοῦτον ἀστέρρα. Οὐδέποτε συνεπάθησε μεγάλως οὐδὲ δίκαιος ὑπῆρξε πρὸς αὐτὸν, ὅστις τοῦλάχιστον ὑπὸ τοῦ ἐθνουσιασμοῦ του ἐλαυνόμενος μετέβη ὅπως προσενέγκη αὐτῷ τὸν σεβασμὸν του εἰς Βεῖμάρην.

Ὁ Γκαίτε ὑπεδέξατο αὐτὸν μετὰ τῆς συνήθους φιλοφροσύνης καὶ εὐγενείας αὐτοῦ. Ἐν τινι τῶν ἐπισκέψεων τούτων, τοῦ λόγου περὶ ἀσήμαντα ὄντος, ὁ Γκαίτε ἠρώτησεν αἴφνης τὸν "Αἶνε·

— Καὶ εἰς τί καταγίνεσθε τώρα;

— Εἰς τὸν Φάουστ, ἀπεκρίνατο ὁ νέος ποιητής.

Δυσαρστηθεὶς ἐκ τῆς ἀπαντήσεως ταύτης (τὸ δεύτερον μέρος τοῦ Φάουστ αὐτοῦ δὲν εἶχεν ἔτι ἐκδοθῆ) ὁ γέρον συνέσπασε τὰς ὀφρῦς καὶ εἶπε ξηρῶς·

— Κύριε "Αἶνε, δὲν ἔχετε ἄλλας ὑποθέσεις εἰς Βεῖμάρην;

— Ἀρ' οὐ διῆλθον τὴν φλιὰν τῆς οἰκίας σας, ὅλαι μου αἱ ὑποθέσεις ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐτελείωσαν.

Καὶ βυθῶς ὑποκλινάμενος, ἀπῆλθε.

*
* *

Τῷ 1825 περάνας τὰς σπουδὰς αὐτοῦ ἐν Λουβεβούργῃ ἀνεκνήρυσθη διδάκτωρ. Ἀπέλιθε δὲ μεγίστην σημασίαν εἰς τὸ διδακτορικὸν του δίπλωμα καὶ ἰδοῦ τί λέγει ἐν τῷ αὐτοβιογραφικῷ του σχηματισμῷ.

«Ἐν Γοττίνῃ ἀνεκνήρυσθη διδάκτωρ τὰ νομικὰ μετὰ ἰδιαιτέραν ἐξέτασιν καὶ δημοσίαν θέσιν, ἐν ἧ ὁ περιώνυμος Hugo κοσμητὼρ τῆς νομικῆς σχολῆς δὲν μοῦ ἐφείσθη οὐδὲ τῆς ἐλαχίστης σχολαστικῆς τυπικότητος. Καίτοι τὸ τελευταῖον τοῦτο σᾶς φαίνεται ἱκανῶς παιδαριῶδες, σᾶς παρακαλῶ νὰ τὸ σημειώσητε, διότι ἐν τινι βιβλίῳ ἄρτι κατ' ἐμοῦ δημοσιευθέντι διῆλθον ὅτι ἠγόρασα τὸ ἀκαδημαϊκὸν μου δίπλωμα. Ἐξ ὅλων τῶν περὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ μου βίου δημοσιευθέντων ψευδῶν, τοῦτο μόνον ἐπεθύμουν νὰ ἴδω διαψευδόμενον. Ἰδέτε τὴν ἀλαζονείαν τοῦ σοφοῦ! Ἄς λέγωσι περὶ ἐμοῦ ὅτι εἶμαι νόθος, υἱὸς δημίου, ληστής, ἄθεος, κακὸς ποιητής· γελῶ· ἀλλ' ἡ καρδιά μου πληγόνετα ὅταν βλέπω διαμρισητομένην τὴν διδακτορικὴν μου ἀξιοπρέπειαν· τὸ λέγω, καὶ ἂς μεῖναι μεταξύ μας, καίτοι διδάκτωρ τὰ νομικὰ, ἐκ πασῶν τῶν ἐπιστημῶν, τὰ νομικὰ πρὸ πάντων εἰσεύρω ὀλιγώτερον».

Ἐξητήσατο θέσιν τινὰ παρὰ τῆς κυβερνήσεως, ἀλλὰ, μεθ' ὅλην τὴν ἰσχυρὰν προστασίαν ἧς ἀπῆλθε, δὲν κατώρθωσε νὰ ἐπιτύχῃ κατὰλληλον θέσιν. Μετέβη εἰς Νονδερνέη, ὅπως ἀνακλυθῆ ἀπὸ

τῶν κόπων τῶν μελετῶν του, καὶ μετὰ τινὰς εἰς Ἀμβούργον ἐκδρομὰς, ἐπέστρεψε τέλος καὶ ἐγκατέστη ἐν Βερολίῳ.

Κατὰ τὰ δύο ἐπόμενα ἔτη ἐδημοσίευσεν ἀλληλοδιαδόχως τὸν πρῶτον καὶ δεύτερον τόμον τῶν *Reisebilder*, ὧν τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ ἐπιτυχία, ὥστε περὶ αὐτοῦ μόνου ἐγένετο λόγος ἀνά τὴν Γερμανίαν.

Δ'

Νεότης καὶ ὄριμος ἡλικία αὐτοῦ.

Τῷ 1827 ὁ Ἑρρίκος "Αἶνε ἐπεσκέψατο τὴν Ἀγγλίαν. Διέμεινε δ' ἐφ' ἱκανὸν ἐν Λονδίῳ καὶ διεσκέδασε πολὺ διὰ τῶν σπουδῶν τοῦ θείου του.

Κατὰ τὴν ἀπὸ Ἀμβούργου ἀναχώρησίν του ὁ θεὸς του Σολομῶν "Αἶνε ἐκτὸς τῶν ἀναγκαιούτων διὰ τὸ ταξείδιον χρημάτων, παρέδωκεν αὐτῷ καὶ συναλλαγματικὴν τετρακοσίαν λιρῶν στεριλιῶν πληρωτέων παρὰ τοῦ οἴκου Ρότσιλδ, ἀλλ' ἀφ' οὗ τῷ ἐξήγησε πρῶτον ῥητῶς ὅτι ἡ συναλλαγματικὴ ἦτο διὰ τὸν τύπον μόνον, ὅπως περιβάλλῃ διὰ μείζονος σπουδαιότητος τὴν σύστασιν. Οἷα λοιπὸν ὑπῆρξεν ἡ ὀργή του εἰδοποιηθέντος μετ' ὀλίγας ἡμέρας ὅτι ἐχρωσῆ ἡ μερίς του διὰ τῶν τετρακοσίων λιρῶν!

Οὐδὲν ἠδύνατο νὰ πράξῃ, ἠναγκάσθη νὰ ὑποκύψῃ.

Ἄλλ' ὅτε ὁ ἀνεψιὸς του ἐπιστρέψας ἐκ Γερμανίας προσῆλθε πρὸς αὐτὸν ὅπως τὸν εὐχαριστήσῃ.

— Ἄχ, κακοκέφαλε! ἀνεκράξεν ὁ τραπεζίτης μανιώδης· ἄχ ὀκνηρὸ! ἀνάξιε! δήμιε τῶν χρημάτων! Δὲν θὰ γείνης ποτὲ δι' ἄλλο τίποτε ἱκανὸς παρὰ μόνον διὰ νὰ τὰ πετᾷς ἀπὸ τὸ παράθυρον καὶ νὰ μουντζουρώνῃς βιβλία;

Ὁ Ἑρρίκος "Αἶνε ἤκουσεν αὐτὸν ἀτάραχος· εἶτα δὲ διὰ τοῦ σχημαστικοῦ του ἤθους·

— Ἀγαπητέ μου θεῖε, τῷ εἶπε, διατί παραπονεῖσθε; Μήπως ἔχετε τὴν ἀξίωσιν, πλούσιος ὡς εἴσθε, νὰ μὴ πληρόνετε τὴν τιμὴν τοῦ ὅτι φέρετε τὸ ὄνομά μου;

Καὶ λαβὼν τὸν πῖλόν του ἀπῆλθεν ἡσύχως.

*
* *

Τῷ 1828 ἐπεσκέψατο τὴν Ἰταλίαν.

Ἐν Φλωρεντίᾳ δὲ συνέβη αὐτῷ ἐπεισοδίον τι ἱκανῶς ἀστείον. Ἐν τῷ ξενοδοχείῳ ἐν ᾧ κατέλυε συγκατῆθη ἁγγλικὴ τις οἰκογένεια, μεθ' ἧς συνησχέτισθη ὁ ποιητής, ἀποτελουμένη ὑπὸ πατρὸς, μητρὸς καὶ δύο νεαρωτάτων μίς ξανθῶν, ῥοδιῶν καὶ ῥοδιῶν.

Κατὰ τὴν πρώτην πρὸς τὴν οἰκογένειαν ἐπίσκεψιν τοῦ ποιητοῦ προσηνέχθη αὐτῷ τέτιον, ὅπερ ἐπήνεσεν ὡς ἐξαιρετον.

— Ἄ, βέβαια, εἶπεν ὁ πατήρ, τὸ φέρω ἐπίτηδες ἀπὸ τὸ Λονδίον, διότι εἰσεύρετε εἰς τὴν Ἰταλίαν δὲν ὑπάρχει τέτιον.

Ὁ "Αἶνε ἤρξατο μειδιῶν.

— Νομίζω ὅτι ἀπατάσθε, εἶπεν· ἐγὼ πίνω καθ' ἑκάστην ἐσπέραν.

— Ποῦ ; εἰς τὴν οἰκίαν σας ; εἰς Ἀμβούργον ;

— Ὅχι, ἐδῶ !

— Εἰς τὸ ξενοδοχεῖον ;

— Εἰς τὸ ξενοδοχεῖον· πίνω καθ' ἑκάστην ἐσπέραν· δὲν εἶνε βέβαια ὡς τὸ ἰδικόν σας, τὸ δ-μολογῶ, ἀλλ' ὅπως δῆποτε πίνεται.

— **Very extraordinary**, εἶπεν ἡ μικροτέρα μίς, ἐν ᾗ ἡ μεγαλειτέρα ἐκίνει τὴν ὠραίαν τῆς κεφαλῆν μετ' ἤθους ἀμφιβολίας.

— Ἐρχεσθε νὰ λάβητε τὸ τέιν αὔριον μετ' ἐμοῦ ; εἶπεν ἐπὶ τέλους ὁ Ἐρῆκος ὅπως ἄρη πᾶσαν ἀμφιβολίαν.

Ἡ πρότασις ἐγένετο ἀπιδεκτὴ τὴν ἐπανελάβε δὲ καὶ ἀπερχόμενος. Ὁ πατὴρ ὑπεσχέθη νὰ μεταβῆ μετὰ τῆς οἰκογενείας του.

— Παράδοξον πράγμα, προσεῖπεν, ἐνόμιζον ὅτι δὲν ὑπάρχει τέιν εἰς τὴν Ἰταλίαν.

Τὴν ἐπ' αὔριον οἱ προσκεκλημένοι μετέβησαν παρὰ τῷ ποιητῇ κατὰ τὴν τεταγμένην ὥραν. Ἀρχεται ἡ συνδιάλεξις καὶ ἀναμένεται τὸ τέιν. Ὁμιλοῦσι περὶ τοῦ Βύρωνος (θέματος τότε πάσης συνδιαλέξεως), ὁμιλοῦσι περὶ πάντων τῶν ζώντων ποιητῶν, περὶ τῶν τεθνεώτων, ὁ καιρὸς παρέρχεται καὶ τὸ ἀναμενόμενον τέιν δὲν φαίνεται.

Ὁ Ἄϊνε ἀνυπομονεῖ· κρούει τὸν κώδιον· ἐλφανίζεται θεράπων τις τοῦ ξενοδοχείου. Ὑποψελλίζει συγκεχυμένας τινας φράσεις συγγνώμης καὶ ἀπέρχεται λέγων ὅτι θὰ φέρῃ μετ' ὀλίγον τὸ αἰτηθέν.

Ἡμίσεια ὥρα, μία ὥρα παρέρχεται.

Ὁ Ἄγγλος καὶ ἡ σύζυγός του παρίστανται σοβαροὶ εἰς τὴν σκηνὴν ταύτην· αἱ μίς μειδιῶσι κακεντρεχῶς.

Ἡ βραδύτης φαίνεται ἀνεξήγητος· ἀλλὰ παρατείνεται πάντοτε. Αἱ νεαρὰ ἀγγλίδες ἄρχονται γελῶσαι δυνατώτερα, καὶ αὐτὸς δ' ὁ πατὴρ ἄρχεται ψιθυρίζων·

— **Curios, curios !**

Ὁ Ἄϊνε κρούει σφοδρῶς τὸν κώδιον μέχρι διαρρήξεως τοῦ θώμιγγος.

Τέλος ἐμφανίζεται ὁ διευθυντὴς τοῦ ξενοδοχείου αὐτοπροσώπως.

Ζητεῖ συγγνώμην διὰ τόσῳ σκοτεινῶν φράσεων ὅσον καὶ ὁ θεράπων· ἐπαναλαμβάνει τὰς λέξεις δυστύχημα, ἀναζήτησις, ὑπομονή, καὶ ἀπέρχεται ὑπισχνούμενος καὶ αὐτὸς ὅτι μετ' ὀλίγον ἀφεύκτως θὰ τοῖς δοθῇ τὸ τέιν.

Ἀλλὰ καὶ ἡ ὑπόσχεσις αὐτῆ εἰς οὐδὲν ἀπέληξε. Μετὰ ἡμίσειαν δὲ μόλις ὥραν, καὶ ἀγωνιώδη τοῦ Ἄϊνε προσδοκίαν, ἀνέφξε τὴν θύραν ὁ ξενοδόχος ἀλλ' ἄνευ τεῖου πάλιν.

Αἱ δύο ἀδελφαὶ φανερὰ πλέον ἐκάγχαζον, ἐσκωπτον τὸν Ἄϊνε.

Ὁ ξενοδόχος ἤρχιστε μακρὰν δικαιολογητικὴν ἐκθεσιν, ἐν ᾗ ἐν μέσῳ μυρίων αἰτήσεων συγ-

γνώμης, ὁ Ἄϊνε κατώρθωσε νὰ ἐννοήσῃ τὰ ἐξῆς.

Ἡ ἀγγλικὴ οἰκογένεια ἐλάμβανε τὸ τέιν τῆς μίαν ὥραν πρὸ αὐτοῦ, ὁ δὲ ξενοδόχος προσέφερεν εἰς αὐτὸν δεῦτερον ἔγγυμα τοῦ αὐτοῦ τεῖου· λοιπὸν ἐπειδὴ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην ἡ ἀγγλικὴ οἰκογένεια δὲν ἔλαβε τὸ τέιν τῆς κατὰ τὸ δεῖπνον, ἦτον ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ προσενέγκῃ αὐτῷ τέιν. Προσπάθησε νὰ εὔρη ἀνά τὴν πόλιν, συνετάραξεν ὅλην τὴν ἀγορὰν, ἀλλὰ δὲν εὔρε.

Αἱ ξανθαὶ μίς ἐγέλων μέχρι δακρύων, ὁ πατὴρ ἐγέλα, καὶ ἡ μήτηρ ἐπίσης ἐγέλα.

Ἐπὶ τέλους προσεκάλεσαν αὐτὸν καὶ τῷ προσήνεγκον τὸ τέιν, ὅπερ ἠθέλησε νὰ τοῖς προσενέγκῃ, καὶ ὅπερ τῷ ἐφάνη ἐξαιρετὸν, ἀλλ' ἦττον ἐλαφρὸν ἢ τὸ σῆθησις.

*
*
*

Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν παρουσιάσθη αὐτῷ εὐκαιρία ὅπως δείξῃ τὴν ὑπερηφανίαν καὶ ἀνεξαρτησίαν τοῦ χαρακτηρῶς του.

Εὐρίσκετο ἐν Μονάχῳ· ἐγένετο δὲ λόγος περὶ αὐτοῦ ἐν τῇ αὐλῇ. Οἱ μὲν ἐξεθεάζον τὴν ποιητικὴν του μεγαλοφυίαν, οἱ δὲ τὸν πνευματώδη του οἶστρον καὶ τὴν εὐφυεστάτην συνδιάλεξίν του μετὰ τοσοῦτου ἐνθουσιασμοῦ, ὥστε μία τῶν πριγκιπισσῶν ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν νὰ τὸν γνωρίσῃ.

— Οὐδὲν εὐκολώτερον, εἶπεν ὑπασπιστής τις· εἰς ἐμὴν ποῦ κατοικεῖ.

Καὶ ἐπεψε παραχρῆμα εἶα τῶν αὐλικῶν ὑπαλλήλων εἰς τὸ οἶκημα τοῦ ποιητοῦ μετὰ τὴν διαταγὴν νὰ παρακαλέσῃ αὐτὸν ὅπως ἔλθῃ καὶ λάβῃ τὸν καφέν του παρὰ τῆ Ἄ. Ὑψηλότητι.

Ὅτε ὁ αὐλικὸς ὑπάλληλος ἐξέθηκε τὸν σκοπὸν τῆς ἀποστολῆς του,

— Προσφέρετε τὰ σεβάσματά μου εἰς τὴν Ἄ. Β. Ὑψηλότητα καὶ εὐχαριστήσατέ την διότι ἔλαβε τὴν καλωσύνην νὰ με συλλογισθῇ· ἀλλὰ παρακαλέσατέ την νὰ με συγχωρήσῃ· συνειθίζω νὰ λαμβάνω τὸν καφέν μου ὅπου καὶ τὸ γευμά μου.

*
*
*

Ὁ τρίτος τόμος τῶν **Reisebilder** ἐδημοσιεύθη τῷ 1830· ἀλλ' ἠξιώθη ἐλάχιστος ἐπιτυχίας τῶν δύο προγενεστέρων.

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἀπελπισθεῖς πλέον τοῦ νὰ ἐπιτύχῃ θέσιν ἐν τῇ ἰδίᾳ του πατριδί, καὶ ἀπογοητευθεῖς, μετέβη καὶ ἐγκατέστη ἐν Παρισίοις ὅπως ἐργασθῇ (ἦτο μία τῶν χιμαιρῶν του) πρὸς τὴν διανοητικὴν συμμαχίαν τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Γερμανίας.

Οἱ Γάλλοι, παρ' οἷς ἡ γερμανικὴ φιλοσοφία ἀπήλαυε μεγίστης τότε ὑπολήψεως, ὑπεδέξαντο αὐτὸν ἐγκαρδίως.

Ὁ Ἀλέξανδρος Δουμάς ἦτον εἰς τῶν θερμοτέρων αὐτοῦ θαυμαστῶν.

Μετὰ τῶν ἡμερῶν μαθῶν ὅτι οἱ Γερμανοὶ ὕβριζον τὸν ποιητὴν διὰ τῶν ἐφημερίδων των καὶ ἐ-

φαίνοντο παραγνώριζοντες τὴν μεγαλοφυάν του· — Ὡς τὸν υἱοθετήσωμεν εὐχαρίστως, ἡμεῖς οἱ Γάλλοι καὶ θὰ ὑπερηφανεύομεθα ἐπ' αὐτῷ, ἀνέκραξεν, ἂν ἤθελε νὰ ἦνε ἐκ τῶν ἡμετέρων. Ἀλλὰ δυστυχῶς ἔχει τὸ σφάλμα ν' ἀγαπᾷ πολὺ τοὺς Γερμανοὺς, καὶ πολὺ περισσότερον παρ' ὅσον ἀξίζουσιν.

Μετ' ὀλίγον, πράγματι ὁ Ἄϊνε ἐμονομάχησε μετὰ Γάλλου, ὅστις ἐντὸς καφενείου ἐνώπιόν του ἐξεφράσθη κακῶς περὶ τῆς Γερμανίας.

*
* *

Παρὰ τὴν καυστικότητά του καὶ τὴν τάσιν αὐτοῦ πρὸς τὸ χλευάζειν πάντα καὶ πάντας, ὁ Ἄϊνε ἐλκτρῆετο ἐν Παρισίοις. Ἐπεζητεῖτο παρὰ πάντων ἡ συναναστροφή αὐτοῦ. «Ὁ Ἐρρίκος Ἄϊνε, εἶπεν ὁ Θεόφιλος Γκωτιέ, ἦτο πολὺ μᾶλλον σπάταλος τοῦ πνεύματός του ἢ τῶν χρημάτων καὶ τῆς υγιείας αὐτοῦ».

Ἐγίνωσκε τὴν γαλλικὴν ὡς τὴν μητρικὴν αὐτοῦ γλώσσαν, συνειργάσθη δ' εἰς πολλὰς παρισινὰς ἐφημερίδας, ἰδίᾳ δὲ εἰς τὴν *Ἐπιθεώρησιν τῶν δύο κόσμων*.

Καίτοι διαμαρτυρούμενος τὸ δόγμα, ἦτο πανθειστής μᾶλλον ἢ χριστιανός. Ἐν τούτοις κατὰ τὰ τελευταῖα τοῦ βίου του ἔτη αἱ πεποιθήσεις του ἐφάνησαν μεταβληθεῖσαι καὶ πνοή τις θρησκευτικῆ αἰσθημάτων παρεκίνησεν αὐτὸν νὰ γράψῃ πρὸς τὸν Κάμπε· «Δὲν θέλω πλέον ν' ἀστετεύωμαι μὲ τὸν Θεόν, καὶ ζητῶ ταπεινῶς συγγνώμην παρ' αὐτοῦ δι' ὅσα ἐναντίον του ἔγραψα».

Τὸ παράρημα τῶν *Reisebilder* ἐδημοσιεύθη τῷ 1831. Μετὰ δύο ἔτη ἐδημοσίευσεν τὸ περὶ τῆς καταστάσεως τῆς Γαλλίας βιβλίον του· εἶτα δὲ ἀλληλοδιαδόχως—τῷ 1834 τὸν πρῶτον τόμον τῆς *Ἐκθέσεως*· τῷ 1835 τὸν δεύτερον τόμον τῆς *Ἱστορίας τῆς Φιλολογίας*· τῷ 1837 τὸν τρίτον τόμον τῆς *Ἐκθέσεως*· τῷ 1840 τὸν τέταρτον καὶ μελέτην φέρουσαν τίτλον—Ὁ Ἐρρίκος Ἄϊνε περὶ Βύρνε.

Ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ ὁ Ἄϊνε ἔλεγε·

«Ἐν Φραγκφόρτῃ ἐζήτησα ποῦ ἦτο τὸ οἶκημα τοῦ Βύρνε, ἀλλ' οὐδεὶς ἠδυνήθη νὰ μοὶ δείξῃ αὐτό· ἀλλὰ πάντες μοὶ εἶπον ὅτι ἡ κατοικία τῆς κυρίας Βὼλ εὐρίσκεται ἐν Βαλχραβεν».

Προσετίθη δ' ὅτι ἡ κυρία αὕτη ἦτο στενοτάτη φίλη τοῦ Βύρνε.

Αἱ λέξεις αὗται ἐγένοντο βραδύτερον αἰτία μονομαχίας μετὰ τινος διδάκτορος Στράους συζευχθέντος αὐτῇ. Ἡ μονομαχία ἐγένετο ἐν Ἀγίῳ Γερμανῷ, ἐτραυματίσθη δ' ὁ ποιητὴς ἐλαφρῶς τὸν ἀριστερὸν βραχίονα.

Ἀλλ' αἱ λέξεις αὗται ἐπέδρασαν καὶ ἄλλως, σπουδαιότερον ἐπὶ τοῦ βίου του. Ἡμέρας τινὰς πρὸ τῆς μονομαχίας συγκινηθεὶς ὑπὸ τῶν δακρύων τῆς γυναικὸς ἦν ἡγάπα, θέλων δ' ἄλλως τε καὶ ἐκαστάσῃ αὐτῇ μέλλον τι ἐν περιπτώσει δυσ-

τυχήματος, συγκατένευσε νὰ συζευχθῇ αὐτὴν. Ὁ γάμος ἐτελέσθη τῇ 31 Αὐγούστου 1841 ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἀγίου Σουλπικίου.

Ἡ Μαθίλδη Μιράτ ἦτο τότε περικαλλῆς γυνὴ, ὑψηλὴ τὸ ἀνάστημα, εὐμελής. Εἶχε μέλαιναν τὴν κόμην, λευκοὺς τοὺς ὀδόντας, τὰ χεῖλη ζωηρῶς εὐχρῶς, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς πλήρεις ἠδύτητος καὶ ἐκφράσεως. Αὕτη μόνη ἠδυνήθη νὰ αἰχμαλωτίσῃ τὸν ποιητὴν ἄστατον τέως καὶ εὐτυχέστερον τοῦ Δὸν Ζουάν εἰς τοὺς ἔρωτάς του. Ἡ καλλονὴ αὐτῆς ἐνήσκησεν ἐπ' αὐτοῦ ἀπεριόριστον γόητρον. Ὁ Ἄϊνε τὴν ἡγάπα περιπαθέστατα, ἔπαιζε δὲ μετ' αὐτῆς ὡς παιδίον. Ἡ φλυαρία αὐτῆς τὸν δισκεδάζε· καὶ ἐθεώρει εὐτύχημά του νὰ ἐπικοσμή, νὰ περιβάλλῃ αὐτὴν διὰ πολυτελῶν ἐνδυμάτων, χρυσοῦ καὶ λίθων πολυτίμων.

Κατὰ συμβουλήν τῆς μητρὸς του ἐφρόντισεν περὶ τῆς ἐκπαιδεύσεώς της καὶ εἰσήγαγεν αὐτὴν εἰς ἐκπαιδευτήριον, ἐν ᾧ μετέβαινε καὶ τὴν ἐδραπέτακτικῶς κατὰ κυριακὴν παρακολουθῶν τὰς προόδους της μετὰ ζωηροτάτου ἐνδιαφέροντος. Ἐδιδάχθη δ' αὕτη ἱστορίαν καὶ γεωγραφίαν, ἀλλὰ δὲν κατώρθωσε νὰ μάθῃ γερμανικὰ. Ὁ Ἄϊνε ἀπεφάσισε νὰ τὴν διδάξῃ αὐτὸς, ἀλλ' ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ τοῦ σχεδίου του μετὰ τινα μαθήματα.

Κατὰ τὰ ἔσχατα καὶ ὀδυνηρότατα τοῦ βίου του ἔτη, δὲν νύχαριστήθη εἰμὴ ἀπ' οὐ ἀπέκτισεν τὴν βεβαιότητα ὅτι ἀποθανόντος αὐτοῦ ἡ Μαθίλδη θὰ δύναται νὰ βιοῖ ἐν οἴᾳ καὶ μετ' αὐτοῦ εὐπορίᾳ.

*
* *

Κατὰ τὴν ἀπὸ Ἀμβούργου ἀναχώρησίν του, φίλος τοῦ τις ἐνεπιστεύθη αὐτῷ μικρὸν δέμα περιέχον χονδρὸν ἀλλάντα ὅπως παραδῶσῃ εἰς τὸν διδάκτορα Ξ* ὁμοιοπαθητικὸν ἱατρὸν ἐν Παρισίοις. Ὁ Ἄϊνε ἔτυχεν νὰ πεινάσῃ κατὰ τὸ ταξιδίον του ἀνέφαξε τὸν σάκκον του, ἀλλ' οὐδὲν ἄλλο εὔρεν ἐκτὸς τοῦ ἀλλάντος τοῦ ἱατροῦ.

— Ἄς τὸν δοκιμάσω, εἶπεν, νὰ ἴδω ἂν ἀξίζῃ τὸν κόπον νὰ σταλῇ πρὸς τὸν ἱατρὸν.

Ἀπεγυῆθη ὀλίγον, τὸν ἤρρεσε, ἔκοψεν ἐν τεμάχιον, εἶτα ἕτερον, εἶτα τρίτον, εἶτα τέταρτον, οὕτως ὥστε ὅτε ἐφθασεν εἰς Παρισίους ἐκ τοῦ ἀλλάντος ὑπελείπετο μικρὸν μόνον τεμάχιον.

Ἐφρην ἐν τούτοις τὴν εὐθύνην τοῦ παραδοθέντος αὐτῷ δέματος. Τί νὰ πράξῃ; Λαβῶν ξυράφιον ἀπέκοψεν ἐκ τοῦ λειψάνου τεμάχιον λεπτεπίλεπτον, ἐνήθηκεν αὐτὸ ἐντὸς φακέλλου καὶ ἔπεμψεν αὐτὸ πρὸς τὸν ἱατρὸν Ξ* μετὰ τοῦ ἐξῆς ἐπιστολίου·

«Φίλε ἱατρὲ,

»Κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ὁμοιοπαθητικῆς μεθόδου τὸ μυρισημῶριον πράγματός τινος δλοκλήρου παράγει πολλῶ μείζον ἀποτέλεσμα ἢ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ὀλόκληρον. Ἰδοὺ διατί σὺς πέμπω τὸ τε-

μάχιον τοῦτο ἀντὶ τοῦ ὅλου ἀλλάντος, ὃν μοι ἔδωκαν νὰ σὰς ἐγχειρίσω, εὐελπιστῶν ὅτι θέλει προξενήσει ὑμῖν μυριοπλασίαν εὐχαρίστησιν παρὰ ἂν ἐλαμβάνετε δολόκληρον τὸν ἀλλάντα».

Ἄδίκως ἀμφέβαλον τινες περὶ τῆς φιλαλληθείας τοῦ Λάουβε, πρῶτου ἀναφέροντος τὸ ἀνέκδοτον τοῦτο ἐν τῷ περὶ Ἄϊνε βιβλίῳ αὐτοῦ. Τὸ ἀνέκδοτον τοῦτο εἶνε ἀληθέστατον, αὐτὸς δ' ὁ Ἄϊνε ἀφηγήθη αὐτὸ πρὸς τὴν ἀδελφὴν του.

Ε'

Ἀσθένεια καὶ θάνατος αὐτοῦ.

Τῷ 1844 ὁ Ἄϊνε ἤρξατο πάσχων ἡ ἡμικρανία αὐτοῦ ἐπετεινετο καθ' ἑκάστην. Ἐν τῷ μεταξὺ ἀπέθανεν ὁ θεὸς του, καὶ ἡ βαθεῖα θλιψίς, ἣν ἠσθάνθη ἐπὶ τῷ θανάτῳ αὐτοῦ συνετέλεσε τὰ μέγιστα εἰς τὸ νὰ δεινώσῃ τὴν κατὰστασίν του.

Ἐῖτε ἐκ προμελέτης, εἶτε ἐκ λήθης ὁ θεὸς του Σολομῶν Ἄϊνε δὲν ἐποίησατο μνειάν ἐν τῇ διαθήκῃ του τῆς ἰσοβίου συντάξεως ἣν ἐχορήγηε πρὸς τὸν ἀνεψιὸν του, καὶ ἦτις ἦν ὁ κυριώτατος πόρος καὶ τὸ μόνιμον εἰσόδημα αὐτοῦ. Ὁ Κάρολος Ἄϊνε ὁ κύριος κληρονόμος περιουσίας τριάκοντα ἑκατομμυρίων ἠρνήθη νὰ ἐξακολουθήσῃ παρέχων αὐτῷ τὴν σύνταξιν ταύτην, ἐκτὸς μόνον ἂν ὁ Ἐρρίκος συγκατετίθετο νὰ υποβάλλῃ τὰ ἔργα αὐτοῦ πρὸ τῆς δημοσιεύσεως των εἰς τὴν λογοκρισίαν τῆς οἰκογενείας.

Ὁ δυστυχὴς ποιητὴς εἶχε προῖδει τὸ δυστύχημά του τοῦτο τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἐπὶ τοῦ λευκώματος τοῦ θεοῦ του ἔγραψε τὰς λέξεις ταύτας·

Ἄγαπητέ θεε,

»Δότε μοι ἑκατὸν χιλιάδας μάρκων (125,000 φράγκων) καὶ λησμονήσατε ἔπειτα αἰώνιως τὸν ἀγαπῶντα ὑμᾶς ἀνεψιὸν σας

»EPIKON AINE».

Ὁ νευρικός ἐρεθισμὸς, ὃν προῦκάλεσεν ἡ δυστυχὴς ὑπόθεσις τῆς συντάξεως, ἐπὶνεγκεν αὐτῷ εἶδος παρὰλυσίας, ἣτις προσβάλουσα κατ' ἀρχὰς μόνον τοὺς ὀφθαλμούς του, ἐπέδραμε κατὰ μικρὸν ὅλον τὸν ὄργανισμὸν.

Ἐἶχε τελείαν τῆς καταστάσεως αὐτοῦ συναίσθησιν. «Ἡ ἀσθενεία μου, ἔγραψε κατὰ Μάϊον πρὸς τινὰ τῶν καλλίστων αὐτοῦ φίλων, τὸν Ἐρρίκον Λάουβε, δεινοῦται ὀσημέραι». Ἐκάστη τῶν ἐπιστολῶν αὐτοῦ ἔφερε τὸν ἀπελισμὸν ἐν τῇ οἰκογενείᾳ του· τὰς ἀνεγίνωσκον μὲ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς· ἀλλὰ τὰς ἀπέκρυπτον ἐπιμελῶς ἀπὸ τῆς γηραιᾶς του μητρὸς. Οἱ δὲ περὶ αὐτὴν κατῴρθωσαν νὰ τὴν ἀπαλλάξωσιν τῆς λύπης ταύτης, καὶ μέχρι τοῦ θανάτου αὐτῆς ἠγνῶει τὸ δυστύχημα τοῦ υἱοῦ της.

Ἄλλ' ὡς ἐξ ἀληθοῦς θαύματος, ὅσον τὸ σῶμα τοῦ ἀσθενοῦς ἐξῆσθάνει, τοσοῦτον ἐφαίνεται αὐξουσα τοῦ πνεύματός του ἡ ἀκμή. Ἐν τῇ κλίνῃ τῆς ὀδύνης του ἐποίησε καὶ ἐδημοσίευσεν τῷ 1847 τὸ θαυμασιόν του ποίημα Ἄϊτα Τρόλι.

Ὁ Στρόδμαν, εἰς τῶν φιλαλληθεστέρων καὶ ἀξιοπιστοτέρων βιογράφων αὐτοῦ, λέγει·

«Αἱ δυνάμεις τοῦ Ἄϊνε ἠλαττοῦντο καθ' ἑκάστην φρικωδῶς. Ὑπερσερβισθεὶς ὑπὸ τῶν συμβάντων τοῦ 1848, ἠθέλησε νὰ καταβῇ ἐν ταῖς ὁδοῖς τῶν Παρισίων.

«Τὸ πλῆθος κατεπλημύρει αὐτάς· ὁ δυστυχὴς ποιητὴς παραλυτικὸς καὶ σχεδὸν τυφλὸς ἐπὶ βιάκτρου ἐρειδόμενος καὶ ὑπὸ τιῶν φίλων του ἀκολουθούμενος ἀπεπειράθη νὰ μεταβῇ εἰς τὸ βουλεβούρτον, διὰ μέσου τοῦ κύματος τοῦ λαοῦ· ἀλλ' ἄμα ὡς ἔφθασεν εἰς τὸ Λουβρον, αἱ δυνάμεις αὐτοῦ τὸν ἐγκατέλιπον καὶ ἐδέησε νὰ ἐπαναφέρωσιν αὐτὸν οἰκαδὲ οἱ φίλοι του. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης δὲν ἀπέλιπε πλέον τὴν κλίνην του.

»Ἐκεῖ ἐπὶ ὀκτὼ μακρὰ ἔτη, ἐστερημένος πάσης χαρᾶς τοῦ βίου, βασανιζόμενος ὑπὸ φρικαλέων ἀλγηδόνων, ὑπέστη ἀνεκδιήγητον μαρτύριον παῦσαν μόνον τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν μετεκομίσθη τὸ πτώμα αὐτοῦ εἰς τὸ νεκροταφεῖον».

Ἀπὸ τοῦ 1849 μέχρι τοῦ θανάτου του, ἐπεσκέπτετο αὐτὸν ὁ διδάκτωρ Γκρούβη, Οὐγγρος ἰατρός, ἀνὴρ ἐξοχος ἐν τῇ ἐπιστήμῃ του. Κατὰ τὴν πρώτην του ἐπίσκεψιν εὔρε τὸν Ἄϊνε ἀκίνητον ἐπὶ τῆς κλίνης του συνεσταλμένον καὶ συνεσπειρωμένον ὡς σφαῖραν ἔχοντα τὸ σῶμα· τοσοῦτον δ' ἄφθονος ἦτον ἡ ἔκκρισις τοῦ σιέλου, ὥστε ἀδύνατον ἦτον αὐτῷ νὰ λάβῃ τροφήν τινα.

Ὁ διδάκτωρ Γκρούβη κατῴρθωσε νὰ καταπραῦνῃ τὰς ἀλγηδόνους του. Διὰ τῆς σοφῆς τούτου νοσηλείας ἠδυνήθη ὁ Ἄϊνε νὰ ἀνεγερθῇ, νὰ καθεστῇ, ν' ἀνακτῆσῃ τὴν χρῆσιν τοῦ βραχίονός του, τῆς ὀράσεως καὶ τοῦ λόγου.

*

Τῷ 1852 ἐπεσκέπτετο αὐτὸν ὁ ἀδελφὸς του Μᾶξ, ὅστις ἔμεινεν ἔκθαμβος βλέπων αὐτὸν καθ' ἑκάστην πρωΐαν, μετὰ παννυχίους ἀγρυπνίας καὶ βασάνους, δεχόμενον ἐπισκέψεις, συνδιαλεγόμενον πνευματωδῶς, ἀκούοντα προσεκτικῶς τὰ ἀναγινωσκόμενα αὐτῷ, ὑπαγορεύοντα εἰς τὸν γραμματέα αὐτοῦ νέα πάντοτε ἔργα, πάντοτε ἄξια αὐτοῦ.

Περιφανέστατα πρόσωπα ἐπεσκέπτοντο αὐτὸν· ὑπεδέχτο δὲ τοὺς πάντας ὁ Ἄϊνε μετ' ἀκρας φιλοφροσύνης, μὴ φειδόμενος εὐφυολογιῶν, καὶ ἐνίοτε ἀρσεβόμενος νὰ ἐξαπατᾷ, χάριν ἀστειοῦ, τοὺς θαυμαστάς του. Δὲν πρέπει ὅθεν νὰ ἐκπληττώμεθα περὶ τῆς ἐλαχίστης συμφωνίας ἣτις ἐπικρατεῖ μεταξὺ τῶν πολυαρίθμων συγγραφέων τῶν ἐκτιθεμένων τὰς μετὰ τοῦ Ἄϊνε συνδιαλέξεις των. Οὐδέεις αὐτῶν ἐψεύσθη ἐν ἐπιγνώσει, καὶ μόνος ὁ ποιητὴς εἶνε ὁ αἴτιος ὅλων τῶν ἀντιφάσεων, τῶν πλανῶν καὶ τῶν μύθων, ὧν βροῖθουσι τὰ συγγράμματα αὐτῶν.

— Ἐγγίζει ἡ ἡμέρα, ἔλεγε, καθ' ἣν οἱ Γερμανοὶ συγγραφεῖς θὰ νομίσωσι καθῆκον αὐτῶν νὰ ἔλθωσιν, ὡς προσκυνηταί, νὰ ἐπισκεφθῶσι τὸ οἶκμά μου, ὡς οἱ Μωαμεθανοὶ μεταβαίνουσιν εἰς

Μέλιαν. Καὶ δι' ἄσυχρονται τινες ὅτι εἶμαι ἄνευ θρησκείας, ἐγὼ ὅστις ἐπὶ τέλους θὰ γείνω σεβαστὸς ὡς ἅγιον λείψανον!

Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος 1852 ἦλθε πρὸς αὐτὸν καὶ ὁ ἀδελφός του Γουστάβος, ὅστις ἐπεθύμησε νὰ σφίγξῃ τὴν χεῖρά του πρὸν ἀποθάνῃ. Ὁ βαρόνος ἠγάπα σφοδρῶς τὸν ἀδελφόν του καὶ οὐδέποτε ἠρνήθη νὰ προσέλθῃ εἰς ἀρωγὴν αὐτοῦ.

* Ἦτο θερμὸς καθολικός. Ἐλθὼν δὲ πρὸς τὸν ποιητὴν.

— Εἶνε λοιπὸν ἀληθὲς αὐτὸ τὸ ὁποῖον λέγουσπαντοῦ; τὸν ἠρώτησε.

— Τί λέγουσπαντοῦ; . . Ἀφεύκτως καμμίαν ἀνοησίαν.

— Λέγουσ ὅτι ἔγινες εὐλαβής.

— Εἶνε ἀληθέστατον, φίλιτάτέ μου, εἶπεν ὁ ἀσθενὴς μετὰ κατανύξεως, καὶ καθ' ἑκάστην εἰς τὴν προσευχὴν μου παρακαλῶ τὸν Θεὸν νὰ σε φωτίσῃ εἰς καλλιτέρας πολιτικὰς δοξασίας.

* *

Τῷ 1855 πρὸς τὸν περιώνυμον ἱατρὸν Σλέσιγγερ ἐλθὼντα ὅπως τὸν ἴδῃ εἶπεν ὁ Ἄϊνε.

— Ὅταν τὸ ἄθλιον ἱσχυικὸν νεῦρον ἡσυχάζῃ, ἀμέσως τὰ ἄλλα ἐπωφελοῦνται τῆς ἡσυχίας του καὶ παραδίδονται εἰς χορὸν καταχθόνιον. Τὰ νεῦρά μου εἶνε φύσει τόσον παράδοξα, ὥστε ἂν ἦτο δυνατόν νὰ τὰ στείλω εἰς τὴν Ἐκθεσιν, θὰ ἐλάμβανον, βεβαίως, χρυσοῦν μετ' ἄλλιον.

* Ἄλλην τινὰ ἡμέραν ὠτοσκοπῶν τὸ στῆθος τοῦ ἀσθενοῦς ὁ ἱατρὸς τὸν ἠρώτησε.

— Εἰμπορεῖτε νὰ συρίζητε;

— Ἀλλοίμονον, ὄχι, οὐδ' αὐτὰς τὰς κωμωδίας τοῦ Σαρὶβ, ἀπεκρίνατο.

Αὐτὴν τὴν παραμονὴν τοῦ θανάτου του, πρὸς τινὰ φίλον του ἀγωνιωδῶς ζητοῦντα νὰ πληροφωρηθῇ ἂν συνδιηλλάγη πρὸς τὸν Θεόν, ὁ Ἄϊνε ἀπήντησεν ἐθύμως.

— Ἦσυχάσατε, φίλε μου. Ὁ Θεὸς θὰ μὲ συγχωρήσῃ—αὐτὸ εἶνε τὸ ἐπάγγελμά του.

* *

Τῇ 13 Φεβρουαρίου κατελήφθη ὑπὸ σπασμῶν καὶ ἐμέτων, καθ' ὧν οὐδὲν φάρμακον ἴσχυσε. Τὸ σῶμά του ἦτο τόσον συνειθισμένον εἰς τὰ νερκωτικά, ὥστε ἡ μορφὴν εἰς μεγίστας δόσεις παρεχόμενη αὐτῷ δὲν ἴσχυσε νὰ τῷ ἐπενέγκῃ οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην ἡσυχίαν. Οἱ ἔμμετοι ἐξηκολούθησαν τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἡμέρας.

Προσεπάθησε νὰ γράψῃ νέαν διαθήκην· ἀλλ' ἀπὸ τῶν πρώτων γραμμῶν ἡ γραφὴ διεφύγε τῶν χειρῶν του. Ἠλπίζεν ἐν τούτοις, ὡς καὶ ἡ σύζυγός του ὅτι θὰ ἐξήρχετο νικητὴς ἐκ τῆς κρίσεως αὐτῆς. Ἀλλ' ἡ φήμη διεδόθη ἀνὰ τοὺς Παρισίους ὅτι προσήγγιζεν ἡ καταστροφὴ, καὶ κατὰ πάσαν ὥραν τῆς ἡμέρας προσήρχοντο καὶ ἐνεγράφοντο εἰς τὴν θύραν του, καὶ ἐζητοῦντο πληροφορίας περὶ αὐτοῦ.

Τὴν νύκτα τῆς 16 Φεβρουαρίου, ὁ διδάκτωρ Γκρούβη, ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τῆς κυρίας Ἄϊνε, ἔστεισε τὴν κεφαλὴν του ἀντὶ πάσης ἀπαντήσεως καὶ εἰσήλθεν εἰς τὸν κοιτῶνα τοῦ ἀσθενοῦς. Ἐπλησίωσε πρὸς τὴν κλίνην του, ἠτένισεν αὐτὸν ἐν σιγῇ καὶ μετὰ τοσαύτης θλίψεως, ὥστε ὁ Ἄϊνε τὸν ἠρώτησε.

— Ὁ ἀποθάνω λοιπὸν;

* Ἦτον εὐσταθὴς τῆς φωνῆς του ὁ τόνος.

— Ναι, ἀπεκρίνατο ὁ ἱατρὸς—ἦλθεν ἡ ὥρα. Σὰς εἶχον ὑποσχεθῆ νὰ σὰς τὸ εἶπω, καὶ φυλάττω τὴν ὑπόσχεσίν μου.

— Καλὰ, εἶπεν ἀτάραχος ὁ ἐπιθάνατος.

Καὶ ἄχρι τῆς ἐσχάτης στιγμῆς ἐτήρησε τὴν αὐτὴν τῆς ψυχῆς γαλήνην.

* Ἐξέπνευσε δὲ τὴν πνευπτην τῆς πρώτης ὥραν τῇ 17 Φεβρουαρίου 1856.

*

* *

Ὁ ἱατρὸς Γκρούβη εἶπεν ὅτι οὐδέποτε εἶδε τοσοῦτον ὠραῖον πτώμα. Ὁ θάνατος μετὰ τῆς ἡσυχίας ἀπέδωκε τὴν καλλονὴν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ποιητοῦ, καὶ τὸ ἀπὸ τῆς μορφῆς αὐτοῦ ληφθὲν ἐκμαγεῖον ἐτήρησεν αὐτὴν διὰ τὴν αἰωνιότητα.

Ὁ Ἄϊνε ἐτάφη ἐν τῷ νεκροταφείῳ τῆς Μοντμάρτης.

Ταπεινὴ ἐπιτύμβιος πλάξ δεικνύει τὸν τόπον ὅπου κατετέθη τὸ λείψανον τοῦ ἀθανάτου ποιητοῦ. Ἐπὶ τῆς πλακῆς οὐδεμία ἐπιγραφὴ, τὸ ὄνομα τοῦτο μόνον—**ΕΡΡΕΪΚΟΣ Ἄϊνε**.

Εἶνε ἀληθὲς ὅτι τὸ ὄνομα τοῦτο ἀκτινοβολεῖ ἐπὶ τῆς προμετωπίδος οἰκοδομήματος, ὅπερ ἀνίδρυσεν αὐτὸς οὗτος διὰ τῆς μεγαλοφυΐας του, καὶ ὅπερ ἀνυψοῖ καθ' ἑκάστην ὑψηλότερον ὁ ἀκαταπαύστως ἐπαυξάνων θαυμασμὸς ὀλοκλήρου τοῦ κόσμου.

A. Π. Κ.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΝΗ

[Ἐκ τῶν τοῦ Σμᾶίλς].

Τὰ σπουδαιότατα ἀποτελέσματα ἐπιτυγχάνονται συνήθως δι' ἀπλουστᾶτων μέσων καὶ διὰ τῆς ἐνεργείας τῶν κοινοτέρων προτερημάτων. Ὁ καθ' ἡμέραν βίος, πλήρης φροντίδων, ἀναγκῶν καὶ καθηκόντων, παρέχει πρὸς ἀπόκτησιν ἐμπειρίας ἀπείρους ευκαιρίας· καὶ αἱ πλέον πεπατημέναι ὁδοὶ παρέχουσιν εἰς τὸν ἀληθινὸν ἐργάτην εὐρὴ στάδιον πρὸς ἀσχολίαν καὶ πρὸς αὐτοβελτίωσιν. Ἡ ἀνθρωπίνη εὐζωία κεῖται εἰς τὸ τέλος τῆς παλαιᾶς καὶ γνωστῆς ὁδοῦ τῆς ἀρετῆς· οἱ δὲ ἐπιμόνως καὶ ἐν πνεύματι Κυρίου ἐργαζόμενοι ἀπολαμβάνουσι συνήθως καὶ πληρεστάτην ἐπιτυχίαν.

Πολλοὶ ἐμέμφθησαν τὴν τύχην ὡς τυφλὴν, ἀλλ' οἱ ἄνθρωποι ὑπερβαίνουσι κατὰ τοῦτο τὴν τύχην. Ὅσοι προσεκτικῶς παρατηροῦσι τὸν πρακτικὸν βίον θέλουσιν ἶδει ὅτι ἡ τύχη βοηθεῖ, ὡς ἐπὶ τὸ